

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ชุติกัญจน์ รองทอง¹ และพีระนันท์ นัมคณิสสรณ์²

Retrieved 25-05-2025;

Revised 01-07-2025;

Accepted 30-08-2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครู และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ประชากร คือ สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม จำนวน 10 สถานศึกษา กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 6 คน และ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ฐานนิยม ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะครู ที่มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ได้แก่ (1) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาครูในการใช้การวิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนรายบุคคล (2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารหลักสูตร สนับสนุนให้ครูออกแบบและพัฒนาหลักสูตร (3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญของชุมชน สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน (4) ด้านภาวะผู้นำครู ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ (5) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายการบริหารที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา และ (6) ด้านการพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาด้านวิชาการ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต

คำสำคัญ: การพัฒนาครู; สมรรถนะครู; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

สังกัด¹ นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ที่อยู่: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

อีเมล: chutikan554148007@gmail.com

สังกัด² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

GUIDELINES FOR TEACHER COMPETENCY DEVELOPMENT IN SCHOOLS OF SCHOOL NETWORK AT BANG KHONTHI KHWAE OM UNDER SAMUTSONGKHRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

Chutikan Rongthong¹ and Phiranant Numkanisorn²

Abstract

The purposes of this research were to 1) explore the essential needs of teacher competency, and 2 investigate the guidelines for teacher competency development. The samples consisted of 10 Schools in the Bang Khonthi-Khwae Om network, with 40 participants including school administrators, academic heads, and teachers. Additionally, six experts were interviewed, and another six experts assessed the appropriateness and feasibility of the proposed guidelines using purposive sampling. The research instruments included a five-point rating scale questionnaire, which demonstrated high reliability (0.97), a semi-structured interview form, and an assessment form for suitability and feasibility. Data analysis involved using frequency, percentage, mean, and standard deviation Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), and content analysis. The research showed that: 1) The most pressing need for teacher competency. was in area of analysis & Synthesis Research. 2) The proposed guidelines for teacher competency development , as follows: (1) Analysis & Synthesis & Research: Administrators should support teachers in using research to address individual student needs. (2) Curriculum and Learning Management: Administrators should encourage teacher involvement in curriculum management and support curriculum design and development. (3) Relationship & Collaborative: Administrators should promote teachers' awareness of the importance of the community and encourage them to participate in community activities. (4) Teacher Leadership: Administrators should foster an understanding of the importance of teacher leadership. (5) Classroom Management: Administrators should set clear goals aligned with school goals. (6) Student Development: Administrators should support academic growth, student-centered learning, and the development of ethics and life skills.

Keywords: Teacher development; Teacher competency; Samutsongkhrum primary educational service area office.

Type of Article: Research Article

Affiliation¹ Student Educational

Address: Muban Chombueng Rajabhat University

E-mail: chutikan554148007@gmail.com

Affiliation² Advisor Educational

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกภูมิภาคทั่วโลก ทำให้การติดต่อสื่อสารและการถ่ายโอนข้อมูลเกิดขึ้นได้อย่างทันทีและไร้พรมแดน (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2563) ในแผนพัฒนาประเทศระยะปัจจุบัน รัฐบาลมุ่งเน้นการขับเคลื่อนสังคมไทยไปสู่ความก้าวหน้าและความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนทั้งเชิงโครงสร้าง นโยบาย และระบบปฏิบัติการ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13, 2565) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัยนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันความก้าวหน้าของประเทศในทุกด้าน ทั้งยังมีบทบาทในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยให้ดียิ่งขึ้น โดยเน้นการเติบโตอย่างสมดุลทั้งในด้านร่างกาย ความคิดสติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) ระบบการศึกษาถือเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมบุคคลให้เป็นคนที่มีคุณภาพ สร้างรากฐานให้สังคมมีความมั่นคง และเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้า โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 ที่สังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาต้องเตรียมคนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและมีความสุขในสังคมที่หลากหลาย (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579) ด้วยบทบาทที่สำคัญของครูนั้น ครูจึงต้องทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านวิธีการหลากหลาย รวมถึงการอบรมปลูกฝังคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น คุณภาพของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน (กลัณญ์ เพชรภรณ์, 2562) ซึ่งสมรรถนะของครูที่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่พึงประสงค์ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (จิตติมา วรรณศรี, 2552)

สมรรถนะหมายถึงความสามารถที่บุคคลแสดงออกผ่านการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และลักษณะนิสัยส่วนตัว ซึ่งทั้งหมดนี้ผสมผสานกันจนแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถในการนำสิ่งที่มีความรู้มาใช้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สมรรถนะทางวิชาชีพครูตามแนวทางการประเมินแบ่งออกเป็นสองประเภทหลัก ได้แก่ สมรรถนะหลัก ซึ่งเป็นคุณลักษณะและความสามารถพื้นฐานที่ทุกคนในองค์กรจำเป็นต้องมีร่วมกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร และสมรรถนะเฉพาะสายงาน เป็นความสามารถเฉพาะที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) จากการวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาสมรรถนะครู พบว่าการขาดสมรรถนะของครูส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพ ครูไม่สามารถออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ครูมีจำนวนน้อยหรือชั้นเรียนมีนักเรียนจำนวนน้อย นอกจากนี้ครูยังต้องรับผิดชอบงานอื่นๆ นอกเหนือจากการสอนจำนวนมาก อีกทั้งหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน ส่งผลให้การขาดแคลนครูส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษา ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ปัจจุบันยังไม่มีแนวทางหรือรูปแบบที่ชัดเจนในการพัฒนาสมรรถนะครูอย่างเป็นระบบ หากจะมีการออกแบบกระบวนการพัฒนาตนเองและวิชาชีพสำหรับครู ควรเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการอย่างละเอียด พร้อมทั้งสร้างรูปแบบการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการนี้จะกลายเป็นพื้นฐานสำคัญในการวางนโยบายและวางแผนทางการพัฒนาครูให้เป็นระบบและเกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เนื่องจากเห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสมรรถนะครู ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน โดยผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาสมรรถนะของครู รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาทั่วไป ตลอดจนผู้ที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะครูในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

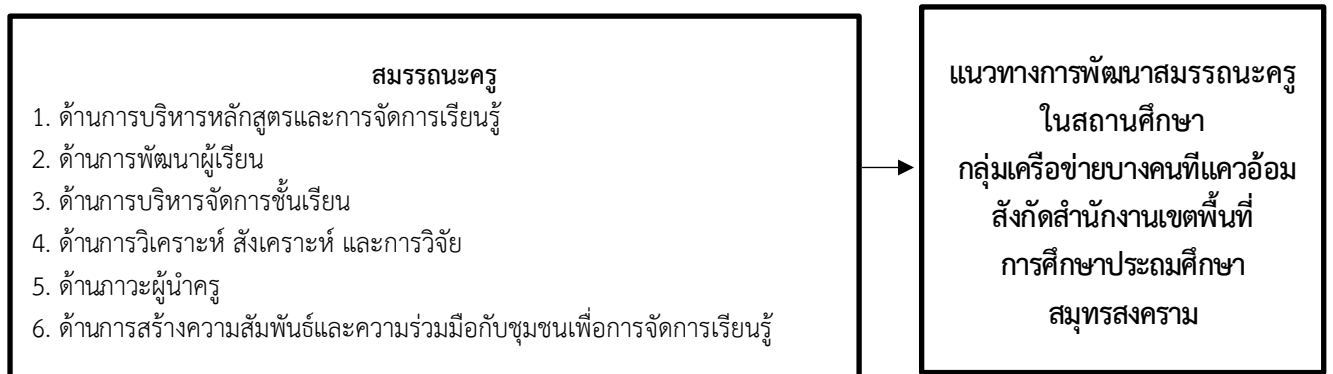
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การทบทวนวรรณกรรม

จากการสืบค้นเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การส่งเสริมสมรรถนะครู และการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้จึงนำแนวคิดและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาพัฒนาให้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครู เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

1.1 ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม จำนวน 10 สถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูล สถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม มี 2 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ / อายุ / ระดับการศึกษา / ตำแหน่งปัจจุบัน / ประสบการณ์การทำงาน / สถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู ได้ศึกษาจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน มีเป็นการวัดโดยใช้มาตราประมาณค่า (Rating scale) มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 58 ข้อ ดังนี้

1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	14 ข้อ
2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน	8 ข้อ
3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	8 ข้อ
4) ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย	8 ข้อ
5) ด้านภาวะผู้นำครู	16 ข้อ
6) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4 ข้อ

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งอิงตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยผู้วิจัยได้กำหนดช่วงคะแนนน้ำหนักไว้เป็น 5 ระดับ

1.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

1.3.1 ทำการศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสมรรถนะของครู

1.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลผลและนำมาออกแบบโครงสร้างเครื่องมือ โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3.3 จัดทำแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำแนะนำสำหรับการปรับปรุง

1.3.4 เสนอตัวแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) พร้อมทั้งแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำ โดยใช้เทคนิคการวัดค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งผลการประเมินพบว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแต่ละข้ออยู่ที่ 1.00

1.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายลาดใหญ่ จำนวน 8 สถานศึกษา สถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน รวมทั้งหมดจำนวน 32 คน

1.3.6 หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ได้ทำการคำนวณค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1978) ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.978 (Gregory, 2015) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องมือดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือสูง และเหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1 ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ส่งถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อใช้เป็นหนังสือส่งต่อไปยังกลุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2 ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือวิจัยในรูปแบบแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู โดยได้ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ผ่านระบบรับ-ส่งหนังสือทางราชการ (My Office) พร้อมแนบลิงก์แบบสอบถามในรูปแบบ Google Form เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วม และได้กำหนดกรอบเวลาสำหรับการส่งแบบสอบถามกลับ

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้มีหน่วยวิเคราะห์ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานบริหารวิชาการ และครูผู้สอน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1.5.1.1 ตรวจสอบข้อมูลแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา

1.5.1.2 ดำเนินการจัดระเบียบข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ผลคะแนนที่ได้อย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

1.5.1.3 นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าสถิติด้วยการใช้โปรแกรมซอฟต์แวร์สำเร็จรูป

1.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำสถิติประเภทต่าง ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.5.2.1 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงาน และสถานศึกษา โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (frequency) และคำนวณค่าร้อยละ (percentage) เพื่อแสดงผลข้อมูลดังกล่าว

1.5.2.2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้นำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักที่ได้มาเทียบเคียงกับเกณฑ์ สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้นำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักที่ได้มาเทียบเคียงกับเกณฑ์ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2564)

1.5.2.3 ทำการวิเคราะห์ดัชนีลำดับความสำคัญของสมรรถนะครู โดยนำสูตรคำนวณด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ตามแนวทางของสุวิมล รุ่งพาณิชย์ (2562) มาใช้ในการวิเคราะห์

ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

2.1 กลุ่มเป้าหมาย (ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์)

เพื่อคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำวิธีการเลือกแบบเจาะจงตามความเชี่ยวชาญมาใช้ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ดังนี้

2.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล ผู้อำนวยการสถานศึกษาดีเด่น จำนวน 4 คน

2.1.2 ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ที่พัฒนาขึ้นตามการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู แล้วนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.3.1 นำตัวแปรสมรรถนะครู ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.3.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้อง และครอบคลุมตัวแปรการพัฒนาสมรรถนะครู

2.3.3 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างตามกรอบที่กำหนด และนำร่างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างการพัฒนาสมรรถนะครู เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.3.4 จัดทำฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วถูกต้องครบถ้วนไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและถูกต้อง ดังนี้

2.4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้

2.4.2 ผู้วิจัยประสานไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ และขออนัดหมายวันเวลา เพื่อเข้าไปสัมภาษณ์

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการเชิงเนื้อหา (Content analysis)

ขั้นที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ดำเนินการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ผู้วิจัยทำการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ตามความเชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 กลุ่ม จำนวน 6 คน ดังนี้

3.1.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้รับรางวัล ผู้อำนวยการสถานศึกษาดีเด่น จำนวน 3 คน

3.1.2 ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 3 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการประเมินและความเป็นไปได้เป็นคนละกลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการสัมภาษณ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู เป็นแบบตรวจสอบรายการที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 อันดับ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีเกณฑ์ประเมินแบ่งออกเป็น 5 ระดับ

5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การสร้างเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ร่างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูให้สอดคล้องและครอบคลุม

3.3.2 ดำเนินการสร้างแบบประเมิน และนำร่างแบบประเมินการพัฒนาสมรรถนะครู เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.3 จัดทำรูปแบบฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขอย่างถูกต้องและครบถ้วน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้อง ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือถึงคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เพื่อดำเนินการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู

3.4.2 ผู้วิจัยส่งเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู โดยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ผ่านทางระบบรับ-ส่งหนังสือทางราชการ (My office) และแนบแบบสอบถามเป็น google form ไปด้วย เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ฐานนิยม

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครู โดยภาพรวม

สมรรถนะครู	สภาพปัจจุบัน		ระดับ	สภาพที่พึงประสงค์		ระดับ	ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		PNIModified	ลำดับ
1. ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.28	0.69	มาก	4.70	0.47	มากที่สุด	0.099	2
2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.51	0.68	มากที่สุด	4.75	0.43	มากที่สุด	0.053	6
3. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.53	0.66	มากที่สุด	4.80	0.39	มากที่สุด	0.059	5
4. ด้านการวิเคราะห์	4.23	0.70	มาก	4.76	0.42	มากที่สุด	0.125	1

สมรรถนะครู	สภาพปัจจุบัน		ระดับ	สภาพที่พึงประสงค์		ระดับ	ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		PNIModified	ลำดับ
สังเคราะห์ และการวิจัย								
5. ด้านภาวะผู้นำครู	4.39	0.69	มาก	4.78	0.42	มากที่สุด	0.090	4
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.36	0.68	มาก	4.79	0.41	มากที่สุด	0.098	3
รวม	4.38	0.68	มาก	4.76	0.42	มากที่สุด	0.087	-

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครู โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน และอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมาคือ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครู ที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการพัฒนาผู้เรียน

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการพัฒนาผู้เรียน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาครูในการใช้การวิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาของนักเรียนรายบุคคล ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC พร้อมการสนับสนุนด้านการนิเทศจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อใช้ผลวิจัยในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารหลักสูตร สนับสนุนให้ครูออกแบบและพัฒนาหลักสูตร พัฒนาเทคนิคการสอน สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้เหมาะกับนักเรียน

2.3 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจให้ครูเห็นความสำคัญของชุมชน สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และประสานงานกับผู้ปกครอง สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน

2.4 ด้านภาวะผู้นำครู ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการโรงเรียน มุ่งเน้นการพัฒนาครูให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสร้างนวัตกรรม จัดกิจกรรมอบรม สัมมนา เพื่อฝึกภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา สรรวจความคิดเห็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ส่งเสริมการใช้จิตวิทยาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คัดกรองและช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหา จัดบรรยากาศชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้

2.6 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาด้านวิชาการ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม มีประเด็นการอภิปราย 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า

1.1 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ปัจจุบันครูต้องรับผิดชอบภาระงานจำนวนมาก ส่งผลให้ขาดเวลาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งต้องใช้เวลาและการเตรียมการอย่างรอบคอบ จึงทำให้ครูหลายคนมองว่าเป็นเรื่องยากและหลีกเลี่ยงที่จะดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ภาฯ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การที่ครูไม่ได้ทำวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลให้ความมั่นใจในการทำวิจัยลดลง และนำไปสู่ความคลาดเคลื่อนในการใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา

1.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้สื่อ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับช่วงวัยและเนื้อหาวิชา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ใหม่ ๆ รวมถึงพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณชัย จองแก (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนวังเหนือวิทยา กล่าวว่า ครูส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งพัฒนาความมีระเบียบวินัยผ่านการสร้างวินัยเชิงบวกภายในห้องเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธฤตมน บุญญานนท์ และวรชัย วิภูอุปโคตร (2563) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูควรนำหลักการ วิธีการ และรูปแบบการจัดการเรียนรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนและเนื้อหาวิชาที่สอน

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนที่แค่อ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า

2.1 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด จากการศึกษพบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูใช้การวิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ โดยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่นักเรียนรายบุคคล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC และได้รับการนิเทศ เพื่อนำไปสู่การพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงกุฏ วงศ์สาคร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะประจำสายงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ครูควรตรวจสอบและวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้นภายในชั้นเรียน เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยการรวบรวม จำแนก และจัดกลุ่มปัญหาอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนอย่างเป็นลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรญา สิงห์ทอง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา ได้กล่าวว่า ครูควรศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน รวมถึงจัดการอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และฝึกทักษะในการสรุปผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัลญา พรหมจันทร์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสมรรถนะครูผู้สอนตามจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา กล่าวว่า ควรนำผลการวิจัยมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พร้อมวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เพื่อเลือกแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม และสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนได้

2.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นรองลงมา จากการศึกษพบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร ใช้ผลสัมฤทธิ์นักเรียนพัฒนางานวิชาการ ออกแบบหลักสูตรให้เหมาะกับนักเรียน พัฒนาเทคนิคการสอน และการวัดผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรญา สิงห์ทอง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมครูเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติกา ชัยภักดี (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน พบว่า ครูควรให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยพิจารณาอย่างรอบคอบและชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธฤตมน บุญญานนท์ และวรชัย วิภูอุปโคตร (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในโรงเรียน ได้กล่าวว่า ครูควรเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลัก โดยการออกแบบการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการพัฒนาผู้เรียน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด จากการศึกษพบว่า ผู้บริหารควรมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ปรับการสอนตามศักยภาพของผู้เรียน พร้อมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต โดยให้ครูเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย ซึ่งสอดคล้องกับบทความวิชาการของ เพ็ญประกาย สุขสังข์, ศรีเพ็ญ พลเดช และวินิรณี ทศนะเทพ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม พัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกายและจิตใจ ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย รวมถึงสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย พร้อมทั้งจัดระบบดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2561) ได้ศึกษา

เกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาผู้เรียน ครูจำเป็นต้องใช้ทักษะเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถ จนสามารถนำไปสู่การคิดและปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมจนกลายเป็นนิสัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

งานวิจัยพบว่าสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนทีแควอ้อม ยังมีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในหลายด้าน ซึ่งงานวิจัยนำไปสู่การสร้าง “แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู” ที่ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายบางคนทีแควอ้อม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูเข้าใจและใช้การวิจัยในชั้นเรียน พัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพเน้นการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ให้การสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC และมีการติดตามและประเมินผลจากผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นรองลงมา ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร

หลักสูตร พัฒนาเทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียน ใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนและชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะครูในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ฤชา. (2565). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเกษตรสมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬา ขอนแก่น*, 9(4), 268-269, 275-276.
- กัลยาณ เพชรภรณ์. (2562). *เอกสารประกอบการสอนการพัฒนาวิชาชีพครู*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิตติมา วรณศรี. (2552). คุณภาพการศึกษา กับสมรรถนะของครูที่พึงประสงค์. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(1), 5.
- จิตติกา ชัยภักดี. (2560). แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 167.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 15) กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธฤตมน บุญญานนท์ และวรชัย วิภูอุปโคตร. (2563). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรี. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 16(2), 42.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2561). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญประกาย สุขสังข์, ศรีเพ็ญ พลเดช และวินิรณี ทศนะเทพ. (2563). สภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 2. *วารสารงานประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 12 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 2(8), 20.
- มงกุฏ วงศ์สาร. (2566). *สมรรถนะประจำสายงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วรรณยา สิงห์ทอง. (2560). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง*, 1(1), 125.
- วรรณชัย จองแก. (2554). *การปฏิบัติตามสมรรถนะประจำสายงานของครูโรงเรียนวังเหนือวิทยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.

- _____. (2558). แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2558 – 2561. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2561). สภาวะการศึกษาไทย 2559/2560 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อก้าวสู่ยุค
Thailand 4.0. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2562). เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน และเข้าใจ หลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ
ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566–2570. กรุงเทพฯ. ผู้แต่ง.
- _____. (2566). แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม).
กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2563). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2563-2565).
ค้นเมื่อ มิถุนายน 12, 2567, จาก <http://www.bga.moe.go.th/2018/?p=13136>.
- สุกัลยา พรหมจันทร์. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสมรรถนะครูผู้สอนตามจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนใน
โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก.
วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 10(1),121.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Cronbach, L. J. (1978). *Essential of psychological testing*. New York: Herper & Row.
- Gregory, R. J. (2015). *Psychological Testing History, Principles, and Applications*.
Essex: pearson.